

Dosar nr. (...) (Număr în format)

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale

ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de la 12 iunie 2019

Completul compus din:

PREȘEDINTE: (.....)
JUDECĂTOR: (.....)
GREFIER: (.....)

Pe rol se află cererea de apel formulată de apelanta-pârâtă (.....) împotriva sentinței civile nr. (...) din data de 10.10.2018 pronunțată de Tribunalul Ialomița – Secția civilă, în dosarul nr. (...), în contradictoriu cu intimatul-reclamant (...), cauza având ca obiect drepturi bănești.

La apelul nominal făcut în ședința publică au răspuns apelanta-pârâtă S.(...)reprezentată de consilier juridic (.....) cu delegație nr. (...) și intimatul-reclamant (.....) reprezentat de avocat (...) cu împuternicire avocațială emisă în baza contractului de asistență juridică nr. (...).

Procedura de citare a părților este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de grefierul de ședință care arată obiectul cauzei, stadiul procesual, precum și modalitatea îndeplinirii procedurii de citare. La data de 06.06.2019 și la 10.06.2019, părțile au depus la dosar puncte de vedere asupra problemei de drept pentru care Înalta Curte de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prealabilă, precum și hotărâri judecătorești pronunțate de Curtea de Apel Timișoara și Curtea de Apel București.

Curtea solicită părților lămuriri asupra înființării societății (...).

Apelanta-pârâtă, prin consilier juridic, precizează că societatea (...) a luat ființă în anul 2000, ca urmare a divizării societății (...), societate inițială de stat. O parte din activele acesteia, anume punctul de lucru din comuna Movila și silozul de la Fetești, au fost preluate de către (...), fără legătură cu prevederile Legii nr. 15/1990.

Intimatul-reclamant, prin avocat, arată că nu cunoaște exact când a luat ființă societatea apelantă-pârâtă, însă știe că aceasta este fostul I.A.S. Movila.

Curtea, în baza dispozițiilor art. 154 alin. (8) din Codul de procedură civilă, dispune atașarea la dosar a informațiilor extinse furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului cu privire la societatea (.....) pentru a se observa istoricul organizării juridice a societății (...)

Curtea acordă părților cuvântul asupra problemelor de drept pentru care poate fi sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prealabilă. Solicită părților să facă referiri exprese la chestiunea de drept care a generat interpretări contrare, anume natura juridică a dreptului pretins în cauză, și asupra căreia s-au purtat discuții la termenul anterior, precum și la temeiurile de drept incidente în realizarea pretenției asupra cărora Înalta Curte de Casație și Justiție poate da o dezlegare în drept. De asemenea, solicită părților să puncteze fiecare condiție de admisibilitate prevăzută de lege pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în materie.

Apelanta-pârâtă, prin consilier juridic, solicită admiterea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu chestiunile de drept puse în discuție de instanța de judecată. Apreciază că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a da o dezlegare chestiunii de drept privind calificarea juridică a dreptului și incidența dispozițiilor art. 268 alin.(1) lit. c) sau a dispozițiilor art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat. Așa cum a dezvoltat în punctul de vedere

formulat în scris, izvorul de drept îl reprezintă contractul colectiv de muncă, iar dreptul solicitat de reclamant reprezentând cota-parte din profit ce se distribuie salariaților nu este adaos la salariu și nu face parte dintre elementele constitutive ale salariului. Conform dispozițiilor art. 159-160 din Codul muncii, republicat, în accepțiunea legiuitorului, salariul reprezintă contraprestația muncii depuse de un salariat în baza contractului individual de muncă, iar salariul este compus din salariul de bază, indemnizațiile, sporurile, precum și alte adaosuri. Or, în opinia sa, drepturile solicitate reprezintă bonificații extrasalariale care au caracter dispozitiv și nu imperativ astfel că acordarea lor nu reprezintă o obligație legală pentru angajator, ci este un drept câștigat de salariat prin negocierea contractului colectiv de muncă. De asemenea, apreciază că drepturile solicitate sunt drepturi suplimentare care, fiind stipulate în contractul colectiv de muncă încheiat la nivel de societate, nu pot fi considerate drepturi salariale în sensul definiției de la art. 159-160 din Codul muncii, republicat. Cum aceste drepturi nu sunt stipulate în contractul individual de muncă, nu reprezintă o contraprestație a muncii depuse de salariat și nu se plătesc cel puțin o dată pe lună consideră că nu sunt aplicabile dispozițiile art. 166 și nici dispozițiile art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, care prevăd termenul de prescripție de 3 ani. Fiind vorba despre drepturi cu caracter patrimonial ce izvorăsc dintr-o clauză a unui contractul colectiv de muncă, apreciază că sunt incidente dispozițiile art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat.

Curtea, față de împrejurarea că la termenul anterior de judecată s-a pus în dezbaterea părților eventuala asimilare a dreptului salariaților la cota-parte din profit cu dreptul prevăzut de art. 67 din Legea nr. 31/1990, republicată, anume dividendele ce se plătesc asociaților din profit, solicită apelantei-pârâte punctul de vedere asupra textelor de lege invocate pentru identificarea regimului juridic aplicabil.

Apelanta-pârâtă, prin consilier juridic, apreciază că cele 2 acte normative sunt strâns legate în ceea ce privește aprobarea distribuirii dividendului și a cotei-părți convenite salariaților. Așadar, cât timp aceste drepturi nu au fost aprobate printr-o hotărâre AGA ele nu pot fi distribuite către salariați de către administratorul unic, care este subordonat acționarilor. Cum acționarii nu au distribuit profitul sub formă de dividende, nici administratorul unic al societății nu poate plăti salariaților dreptul lor din acest profit. Precizează că profitul realizat în anii anteriori a fost plătit salariaților, în cotă-parte, după aprobarea bilanțului deoarece prin aceeași hotărâre de aprobare a bilanțului a fost aprobată și distribuirea profitului. În anul 2015, ca urmare a faptului că acționarii nu și-au încasat dividendele convenite încă din anul 2011, deși fuseseră aprobate spre distribuire, au solicitat încasarea acestor dividende ceea ce a impus intervenția băncii pentru a susține impactul financiar, conform clauzelor contractuale de creditare. Mai precizează că în perioada 2011-2015 salariații societății au beneficiat de cota-parte din profit. Nu poate preciza la acest moment dacă dreptul contractual al salariaților la cota-parte din profitul societății (.....). poate fi asimilat cu dreptul salariaților la cota-parte din profit reglementat de O.G. nr. 64/2001.

În ceea ce privește condițiile de admisibilitate a sesizării, apelanta-pârâtă, prin consilier juridic, arată că problema de drept ce trebuie lămurită este nouă întrucât până în prezent Înalta Curte de Casație și Justiție nu a fost investită cu pronunțarea unei hotărâri prealabile și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii.

Intimatul-reclamant, prin avocat, precizează că își menține punctul de vedere exprimat în scris prin notele de ședință depuse la data de 06.06.2019. În atare situație, solicită a se avea în vedere considerentele Deciziei nr. 20/2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, considerente care nu mai permit considerarea ca nouă a problemei de drept privind calificarea drepturilor salariale. Astfel, instanța supremă a reținut că atunci când o instanță de judecată analizează un drept patrimonial solicitat de salariat trebuie să pornească de la natura juridică a dreptului. Cum în speță este vorba de un element care reprezintă adaos salarial, în conformitate cu dispozițiile art. 160 din Codul muncii, republicat, devine incidentă obligația societății ca atunci când realizează profit să plătească salariaților dreptul la care s-a obligat prin

contractul colectiv de muncă. Ca atare, consideră că problema nu este nouă, ci trebuia analizată în același mod. Atunci când consideră că aceste drepturi sunt bonificații, facilități, măsuri de protecție socială, societatea apelantă-pârâtă face o confuzie gravă între dispozițiile art. 71 alin. (1) și cele din art. 71 alin. (2) lit. a) din contractul colectiv de muncă. Prin urmare, apreciază că părțile nu se află în situația de a vorbi de facilități acordate de angajator, cum ar fi cele de 1 iunie, sărbători de sfârșit de an, 8 martie sau sărbători de Paște, ci în situația acordării unor drepturi salariale, mai exact a unui element al salariului. Or, instanța supremă a lăsat la latitudinea instanțelor judecătorești să analizeze cu prioritate natura juridică a dreptului solicitat.

În ceea ce privește cea de a doua chestiune, apreciază că nu există o problemă de drept ce se impune a fi lămurită de instanța supremă întrucât nu există o normă succesibilă de mai multe interpretări, ci există o practică neunitară a instanțelor de judecată, Curtea de Apel Timișoara și Curtea de Apel București. Or, această din urmă curte de apel s-a pronunțat în sensul că dreptul la cota-parte de 10% din profit reprezintă un element salarial pentru care se aplică termenul de prescripție de 3 ani, potrivit dispozițiilor art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, și nu art. 268 alin. (1) lit. e) care este aplicabil altor drepturi decât cele salariale. Așadar, este o chestiune de aplicare a legii și nu de interpretare, motiv pentru care consideră că nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu această dezlegare de drept. În concluzie, arată că primează în calificarea dreptului pretins în cauză asimilarea lui salariului din Codul muncii și nu profitul societății cu tot ce înseamnă distribuire profit din legislația societăților comerciale.

În ceea ce privește afirmația apelantei-pârâte potrivit căreia nu au fost încasate dividende de către acționariat, susține că societatea are ca obligație prioritară plata salariilor cu toate adaosurile suplimentare la care angajatorul s-a obligat.

Curtea reține cauza în pronunțare asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu pronunțarea unei hotărâri prealabile.

CURTEA,

Pentru a da posibilitate părților să depună la dosar concluzii scrise, în temeiul dispozițiilor art. 396 din Codul de procedură civilă,

DISPUNE:

Amână pronunțarea la data de 24.06.2019.

Pronunțată în ședință publică, azi, 12.06.2019.

Președinte,

(.....)

Judecător,

(.....)

Grefier,

(....)

Dosar nr. (.....) (Număr în format

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale

ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de la 24 iunie 2019

Completul compus din:

PREȘEDINTE: (.....)

JUDECĂTOR: (.....)

GREFIER: (.....)

Pe rol se află cererea de apel formulată de apelanta-pârâtă (...) împotriva sentinței civile nr. (...) din data de 10.10.2018 pronunțată de Tribunalul Ialomița – Secția civilă, în dosarul nr. (...), în contradictoriu cu intimatul-reclamant (...), cauza având ca obiect drepturi bănești.

Dezbaterile în cauză asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile au avut loc în ședința publică de la 12.06.2019 și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată când Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 396 din Codul de procedură civilă, a amânat pronunțarea la data de 24.06.2019.

CURTEA,

Deliberând asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, constată că aceasta este admisibilă pentru următoarele considerente:

1. Expunerea succintă a procesului

Prin cererea înregistrată la data de 06.06.2018 pe rolul Tribunalului Ialomița - Secția civilă, în dosarul nr. (...), reclamantul (...) a chemat în judecată pe pârâta (...), solicitând obligarea acesteia să-i plătească drepturile bănești reprezentând cota-parte de 10% din profitul net al societății pe anul 2015, proporțional cu salariul său de bază, precum și prima de vacanță pe anul 2015, cu dobândă legală la data plății.

Prin **sentința civilă nr. (...) din data de 10.10.2018** pronunțată de Tribunalul Ialomița au fost respinse excepțiile prematurității și prescripției dreptului material la acțiune ca fiind neîntemeiate; a fost admisă cererea formulată de reclamantul (...) împotriva pârâtei (...); a fost obligată pârâta să achite reclamantului drepturile bănești constând în cota-parte de 10% din profitul net pentru anul 2015, conform art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, sumă actualizată cu dobânda legală la data plății; s-a luat act că reclamantul a renunțat la judecarea capătului de cerere privind plata primei de vacanță.

În considerentele hotărârii s-a arătat că excepția prematurității acțiunii invocată prin întâmpinare este neîntemeiată. Astfel, deși adevărată susținerea societății pârâte în sensul că repartizarea profitului intră în atribuția adunării generale a acționarilor, totuși obligația asumată față de salariați de acordare a unei cote-părți din profitul net nu poate rămâne strict la voința acestui organ colegial de conducere al persoanei juridice, mai ales că o simplă amânare fără nici o motivație obiectivă, legală, nu poate justifica neîndeplinirea obligațiilor contractuale față de salariați. Dreptul reclamantului este actual întrucât amânarea pe termen nedefinit a executării unei

obligății ce derivă din contractul colectiv de muncă nu afectează caracterul exigibil al dreptului ce face obiectul acțiunii. Instanța de fond a avut în vedere și faptul că în contractul colectiv de muncă se prevede repartizarea către salariați a profitului, fără indicarea vreunui termen la care se va face această repartizare, motiv pentru care a respins ca neîntemeiată excepția prematurității.

Cu privire la excepția prescripției dreptului material la acțiune al reclamantului, s-a apreciat că în cauză sunt incidente prevederile art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, și nu cele din art. 268 alin. (1) lit. e) din cod, având în vedere Decizia nr. 20/2013 pronunțată în recurs în interesul legii de Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit căreia drepturile salariale suplimentare fac parte din elementele constitutive ale salariului. Prin urmare, termenul de prescripție aplicabil este cel de 3 ani și nu era împlinit la data înregistrării cererii.

Excepția inadmisibilității acțiunii a fost calificată de instanța de fond drept apărare de fond având în vedere că aspectele invocate de pârâta nu constituie cerințe prealabile obligatorii care ar fi trebuit îndeplinite de către reclamant.

Cu privire la fondul cauzei, s-a reținut faptul că reclamantul a fost salariatul societății pârâte (.....) până la data de 01.02.2018, când raportul de muncă a încetat prin acordul părților, conform art. 55 lit. b) din Codul muncii, republicat, potrivit deciziei nr. 6/01.02.2018.

În art. 71 din contractul colectiv de muncă, denumit „Alte drepturi bănești și facilități”, se prevede la alin. (2): „Alte venituri sunt: a) cota-parte din profit ce se repartizează salariaților, care este de 10% din profitul net, și se repartizează proporțional cu salariul de bază”. În temeiul acestor dispoziții, reclamantul a solicitat obligarea pârâtei să-i plătească cota sa parte din profitul societății pe anul 2015, perioadă în care a avut calitatea de salariat. Prima instanță a considerat că nu are nicio relevanță juridică data plății efective, ceea ce contează este momentul nașterii dreptului subiectiv al salariatului la beneficiul unei părți din profitul net. Deși prin hotărârea Adunării Generale Ordinare a Acționarilor (...) nr. (...)/24.10.2017 s-a aprobat repartizarea profitului net pe anul 2015, nu a fost achitat voluntar dreptul în discuție.

Cât privește apărarea pârâtei, în sensul că în contractul colectiv de muncă nu se prevede un termen la care se va efectua repartizarea profitului, instanța de fond a reținut incidența dispozițiilor art. 1397 alin. (1) din Codul civil astfel că obligația devine scadentă la data încheierii anului fiscal, care, potrivit art. 16 din Legea nr. 571/2003, este sfârșitul anului calendaristic.

În consecință, cererea reclamantului a fost declarată întemeiată și admisă.

Prin **cererea de apel** formulată de pârâta (.....) s-a solicitat schimbarea sentinței civile nr. (...) din data de 10.10.2018 pronunțată de Tribunalul Ialomița, în sensul admiterii excepției prematurității, excepției prescripției dreptului la acțiune și excepției inadmisibilității, iar pe fond respingerea cererii reclamantului (...) de obligare la plata cotei-părți din profitul net pentru anul 2015, care se distribuie salariaților proporțional cu salariul de bază, conform art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017.

A arătat apelanta-pârâta că este greșită soluția de respingere a excepției prematurității acțiunii. Astfel, pentru ca societatea să poată plăti salariaților săi cota-parte din profit este necesar a fi îndeplinite cumulativ 2 condiții, anume să fie aprobat bilanțul prin hotărâre a adunării generale a acționarilor și să fie repartizat profitul prin hotărâre a adunării generale a acționarilor. În speță, aceste condiții cumulative nu sunt îndeplinite având în vedere faptul că prin hotărârea Adunării Generale Ordinare a Acționarilor Societății (...) nr. (...)/18.05.2016, înregistrată la registrul comerțului la data de 19.05.2016, conform rezoluției nr. (...)/19.05.2016, opozabilă terților și necontestată, profitul net aferent anului 2015 nu a fost repartizat de acționari.

La art. 73 din Legea societăților nr. 31/1990, republicată, se prevede: „(1) Administratorii sunt solidar răspunzători față de societate pentru: a) realitatea vărsămintelor efectuate de asociați; b) existența reală a dividendelor plătite; c) existența registrelor cerute de lege și corecta lor ținere; d) exacta îndeplinire a hotărârilor adunărilor generale; e) stricta îndeplinire a îndatoririlor pe care legea, actul constitutiv le impun. (2) Acțiunea în răspundere împotriva administratorilor aparține

și creditorilor societății, care o vor putea exercita numai în caz de deschidere a procedurii reglementate de Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată”. De asemenea, la art. 272¹ din același act normativ se prevede: „Se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani fondatorul, administratorul, directorul general, directorul, membrul consiliului de supraveghere sau al directoratului ori reprezentantul legal al societății care: (...); b) încasează sau plătește dividende, sub orice formă, din profituri fictive ori care nu puteau fi distribuite, în lipsa situației financiare anuale sau contrar celor rezultate din aceasta”.

Prin urmare, este prematură cererea intimatului-reclamant întrucât până în prezent acționarii nu au aprobat distribuirea profitului aferent anului 2015, urmând a beneficia de acest drept atunci când va fi aprobată distribuirea.

La judecata de fond au fost prezentate înscrisuri referitoare la motivele pentru care acționarii nu au aprobat distribuirea profitului până în prezent. În acest sens, este de notorietate faptul că societatea face parte din grupul (...) alături de societățile (.....), (...), (...), etc. împotriva cărora a fost deschisă procedura insolvenței (extras din BPI nr. (...)/07.07.2016). De asemenea, acționarii societății nu au încasat dividendele aferente anilor 2011-2015, sumă care se ridică la 41.810.941.00 lei, tocmai pentru ca unitatea să-și poată desfășura activitatea în condiții optime. Cum situația economico-financiară a fost precară, din cauza lipsei disponibilităților, societatea a funcționat prin creditare cu fonduri de la bancă. În mod evident, dacă dispunea de lichidități în anul 2015 nu mai funcționa prin creditare bancară. În plus, dacă conducerea societății nu ar fi luat măsurile necesare ce se impuneau, se ajungea la incapacitate de plată asemenea celorlalte societăți din grup, însă a fost nevoită să înstrăineze punctul de lucru de la Cărpiniș, județul Timiș, iar contravaloarea activului a fost încasată de Libra Bank S.A. (în acest sens, notificarea nr. 1747/15.03.2016, acordul pentru înstrăinarea imobilului și extrasul din contractul de vânzare-cumpărare nr. 672/31.03.2016).

Dovadă a faptului că societatea nu a dispus de lichidități în anii 2015-2017 este și faptul că A.N.A.F., după analiza situației financiare, a aprobat eșalonarea la plată a obligațiilor fiscale.

A mai susținut apelanta-pârâtă că instanța de fond în mod neîntemeiat a respins și excepția prescripției pe motiv că dreptul la cota-parte de profit reprezintă un veritabil drept salarial supus termenului de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat. În acest fel, instanța fondului a confundat drepturile recunoscute de lege cu drepturile izvorâte din contractul colectiv de muncă.

Consideră că dreptul la cota-parte de 10% din profitul net al societății pe anul 2015, care se distribuie salariaților proporțional cu salariul de bază, conform art. 71 din contractul colectiv de muncă, nu se circumscrie sferei drepturilor salariale, respectiv nu constituie un „adaos la salariu” deoarece nu reprezintă contraprestația muncii depuse de salariat. Acesta reprezintă un ajutor material acordat în baza contractului colectiv de muncă cu atât mai mult cu cât nu se plătește cel puțin odată pe lună, astfel cum dispune art. 166 alin. (1) din Codul muncii, republicat, care reglementează plata drepturilor salariale. Chiar dacă este exprimat în bani, ajutorul reprezintă o facilitate acordată de angajator. În plus, prestația financiară în discuție nu reprezintă o obligație pentru angajator pentru că nu are caracter imperativ, ci dispozitiv. Rezultă că acordarea acesteia nu reprezintă o obligație legală pentru angajator, deci un drept câștigat pentru angajați, ci doar o facultate a cărei punere în aplicare semnifică o plată voluntară. În acest sens, este relevantă Decizia Curții Constituționale nr. 108/2006. În concluzie, acțiunea se prescrie în termenul de 6 luni prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, termen care a început să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, adică de la data de 18.05.2016 când a fost aprobat bilanțul contabil pentru anul 2015.

Cu toate că instanța de fond a apreciat că termenul de prescripție începe să curgă de la data încheierii anului fiscal care, potrivit art. 16 din Legea nr. 571/2003, este data de 31.12.2015,

aspectul este nerelevant pentru că termenul de prescripție de 6 luni era împlinit la data înregistrării acțiunii.

A mai subliniat apelanta-pârâtă faptul că acțiunile similare ale salariaților societății din cadrul punctului de lucru din județul Timiș au fost respinse de Curtea de Apel Timișoara ca fiind formulate după împlinirea termenului de prescripție de 6 luni (decizia civilă nr. 805 din data de 28.06.2018, decizia civilă nr. 871 din data de 08.08.2018 etc.).

De asemenea, consideră că în mod greșit a fost respinsă și excepția inadmisibilității pe considerente referitoare la aplicarea în timp a actului adițional nr. 1 la contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, act adițional înregistrat la Inspectoratul Teritorial de Muncă Ialomița sub nr. 63.3/09.12.2016. Actul adițional a fost încheiat la propunerea sindicatului care, având în vedere situația financiară precară a societății, a propus ca în locul cotei-părți din profitul pe anul 2015 să se acorde al 13-lea salariu, după cum rezultă din registrul de ședințe al sindicatului. În plus, părțile au convenit în actul adițional că „orice drepturi cu caracter patrimonial, izvorâte în cursul anului 2016 din contractul colectiv de muncă care nu au fost acordate până la încheierea prezentului act adițional și nu se mai regăsesc în cuprinsul acestuia, sunt anulate de drept. Drepturile modificate prin prezentul act adițional, vor fi îndeplinite conform acestuia”.

În ceea ce privește fondul cauzei, a arătat apelanta-pârâtă că instanța de fond a admis în mod greșit cererea de chemare în judecată plecând de la constatarea că nu a fost plătit intimatului-reclamant dreptul solicitat nici după adoptarea la data de 24.10.2017 a hotărârii adunării generale ordinare a acționarilor societății de repartizare a profitului net pe anul 2015. Precizează că prin hotărârea nr. (...) /24.10.2017 a adunării generale ordinare a acționarilor societății a fost condiționată plata dividendelor către acționari de obținerea acordului prealabil scris al Raiffeisen Bank S.A. Prin urmare, numai după obținerea acestui acord se putea aproba plata către acționari a dividendelor care au fost aprobate și neplătite. De asemenea, prin aceeași hotărâre s-a aprobat distribuția și plata de dividende din profitul nerepartizat al societății aferent anilor 2015 și 2016, proporțional cu acțiunile deținute de fiecare, dar cu condiția obținerii acordului prealabil scris al Raiffeisen Bank S.A., conform contractelor de credit aprobate.

Prin **întâmpinarea** formulată de intimatul-reclamant (...) s-a solicitat respingerea apelului ca fiind nefondat. Acesta a considerat că nu pot fi reținute criticile apelantei cu privire la excepția inadmisibilității acțiunii câtă vreme dreptul pretins este actual pentru că privește cota-parte din profitul net pe anul 2015, iar dreptul s-a născut la sfârșitul anului fiscal 2015. Nu este relevantă hotărârea adunării generale a acționarilor nr. 2088/18.05.2016 prin care au fost aprobate situațiile financiare ale firmei pe anul 2015 și nici hotărârea adunării generale a acționarilor din 24.10.2017 prin care s-a repartizat profitul aferent anului 2015 către acționari. A subliniat faptul că dreptul pretins în cauză nu este condiționat de „posibilitățile financiare” ale firmei.

În ceea ce privește critica din apel adusă excepției prescripției dreptului la acțiune, a arătat intimatul-reclamant că sunt aplicabile dispozițiile art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, în considerarea faptului că dreptul la cota-parte din profitul net al societății angajatoare este un element al salariului, iar nu o simplă bonificație.

Nefondată a fost considerată și critica de apel adusă excepției inadmisibilității acțiunii. S-a arătat că dreptul la cota-parte din profit este prevăzut de lege și de contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, neavând relevanță modificarea adusă acestuia din urmă prin actul adițional nr. (...) /09.12.2018, modificare care nu se poate aplica retroactiv.

Pe fondul cauzei, a susținut intimatul-reclamant că nu au relevanță motivele pentru care angajatorul nu a acordat salariaților cota-parte din profitul net pe anul 2015 (insolvența unor firme din grupul (...), neîncasarea de către acționari a dividendelor aferente exercițiilor financiare anterioare, lipsa disponibilităților financiare, vânzarea unui activ din jud. Timiș etc.).

Apelanta-pârâtă a formulat **răspuns la întâmpinare** prin care a subliniat faptul că până în prezent nu a fost aprobată distribuția profitului pe anul 2015. Prin hotărârea adunării generale a

acționarilor nr. (...)/24.10.2017 s-a aprobat, condiționat de obținerea acordului prealabil scris al Raiffeisen Bank S.A., plata dividendelor către acționari, nu a profitului.

2. Problema de drept pentru a cărei dezlegare se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțarea unei hotărâri prealabile și punctul de vedere al părților

La termenul de judecată din data de 12.06.2019, Curtea de Apel București a pus în discuția părților utilizarea mecanismului de unificare a practicii judiciare prevăzut de art. 519 din Codul de procedură civilă, în sensul de a se solicita instanței supreme pronunțarea unei hotărâri prealabile asupra problemei de drept vizând stabilirea naturii juridice a dreptului salariatului la o cotă-parte din profitul net al societății angajatoare, corespunzătoare salariului său de bază, drept convenit prin contractul colectiv de muncă, prin raportare la dreptul adunării generale a acționarilor de a distribui dividende acționarilor din profit după aprobarea situațiilor financiare ale firmei. Natura juridică a dreptului material determină implicit data nașterii dreptului salariatului la acțiunea în realizare, precum și termenul de prescripție incident.

În opinia apelantei-pârâte (...), dreptul salariatului la cota-parte din profitul net al societății pe anul 2015 se supune regulilor prescripției din art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, pentru că este un drept izvorât din contractul colectiv de muncă. În reglementarea cuprinsă în art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, dreptul la cota-parte din profit nu are caracterul unui drept salarial, susceptibil a fi valorificat în termenul de prescripție de 3 ani, pentru că nu se circumscrie structurii salariului prevăzute de art. 160 din Codul muncii, republicat (salariu de bază, indemnizații, sporuri, alte adaosuri). Dreptul solicitat este conceput ca drept suplimentar față de cele salariale, acordat de angajator cu titlu de bonificație salariaților, conform contractului colectiv de muncă. Nu are caracter imperativ pentru angajator pentru că nu reprezintă contraprestația muncii salariaților și, deci, nu este un drept câștigat de aceștia. Are caracter dispozitiv, iar simpla punere în executare de către angajator are semnificația unei plăți voluntare. Consideră că dreptul salariatului la cota-parte din profitul net este supus prescripției în termenul de 6 luni care a început să curgă la data de 18.05.2016, dată la care a fost aprobat bilanțul contabil pentru anul 2015, astfel că acțiunea era prescrisă la data înregistrării ei pe rolul instanței de judecată.

În opinia intimatului-reclamant (...), condițiile de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu cererea de pronunțare a unei hotărâri prealabile nu sunt îndeplinite, problema de drept nefiind nouă. Astfel, în considerentele Deciziei nr. 20/2013 pronunțată în interesul legii instanța supremă a statuat că stabilirea naturii juridice a unui drept patrimonial pretins de salariat reprezintă o chestiune de aplicare a legii. Or, în cauză, dreptul la cota-parte din profitul societății pe anul 2015, drept prevăzut de art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, reprezintă un element salarial în accepțiunea art. 160 din Codul muncii, republicat, mai exact un adaos salarial ce poate fi reclamat în instanța de judecată în termen de 3 ani de la data nașterii dreptului. Dreptul în discuție s-a născut la data încheierii anului fiscal care, potrivit art. 16 din Legea nr. 571/2003, este data de 31.12.2015. În consecință, dreptul la acțiune nu este prescris.

3. Punctul de vedere al instanței de apel. Jurisprudența divergentă

Curtea de Apel București consideră admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu pronunțarea unei hotărâri prealabile, fiind îndeplinite condițiile impuse de art. 519 din Codul de procedură civilă. Astfel, problema de drept ridicată de modul de interpretare a dispozițiilor art. 111 alin. (2) lit. a) coroborat cu art. 117² din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, într-un litigiu de muncă, necesită un răspuns la întrebarea dacă dreptul adunării generale ordinare a acționarilor unei societăți pe acțiuni de a aproba situațiile financiare anuale și de a distribui profitul sub formă de dividende include și partea din profitul net al

societății asupra căreia patronatul a convenit cu sindicatul reprezentativ, prin contractul colectiv de muncă, a fi împărțit salariaților proporțional cu salariul de bază. Un răspuns afirmativ conduce spre a doua problemă de drept referitoare la data nașterii dreptului la acțiune al salariaților și termenul de prescripție aplicabil după distincțiile prevăzute de art. 268 alin. (1) lit. e) și c) din Codul muncii, republicat.

Problema de drept este nouă, în sensul că jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție nu a oferit o soluție punctuală prin decizie de speță și nici o soluție de principiu, nefiind identificată nicio hotărâre prealabilă asupra modului de interpretare a dispozițiilor art. 111 alin. (2) lit. a) coroborat cu art. 117² din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, după cum rezultă din evidențele publice ale instanței supreme cu privire la acest mecanism de unificare a practicii judiciare.

În ceea ce privește soluția de principiu ce poate fi dată problemei de drept ridicate, Curtea de Apel București menționează, mai întâi, faptul că instanțele specializate în soluționarea conflictelor de muncă au fost investite cu litigii similare celui pendinte, iar soluțiile definitive pronunțate au fost neunitare.

Astfel, într-o opinie exprimată prin decizia civilă nr. 3901 din data de 26.06.2017 pronunțată de Curtea de Apel București, în dosarul nr. 1880/98/2016, s-a susținut că cererea salariatului reclamant de obligare a angajatorului la plata cotei-părți din profitul net al societății pe anul 2015, corespunzătoare salariului său de bază, nu este prematură și este întemeiată. S-a arătat că dreptul prevăzut de art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017 nu este afectat de vreo condiție suspensivă neîmplinită, fiind făcută dovada profitului realizat de societate, iar clauza din contractul colectiv de muncă nu prevede vreun termen pentru executarea obligației ceea ce înseamnă că sunt aplicabile prevederile art. 1495 alin. (1) din Codul civil. Instanța de apel a considerat că termenul de executare a obligației de repartizare a profitului către salariați este determinabil, în funcție de practicile statornicite între părți. Astfel, cum repartizarea profitului net aferent anului 2014 către salariați s-a realizat la sfârșitul anului 2015, plata fiind făcută la data de 23.12.2015, s-a apreciat că termenul statornicit, conform practicii, pentru repartizarea profitului net aferent anului 2015 este sfârșitul anului 2016. Întrucât prin hotărârea adunării generale a acționarilor nr. 2088/18.05.2016 s-au aprobat situațiile financiare ale firmei aferentele anului 2015, fără a se repartiza profitul net și fără a se stabili un alt termen de executare a obligației prevăzute de art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, s-a concluzionat că acțiunea nu este prematură, dreptul ce face obiectul acțiunii fiind actual, iar obligația de plată scadentă. Instanța de apel, observând că între sarcinile adunării generale a acționarilor nu se regăsește și cea de repartizare a profitului net către salariați, a înlăturat considerentele instanței de fond cu privire la aplicabilitatea în speță a dispozițiilor art. 67 și art. 111 din Legea nr. 31/1990, potrivit cărora adunarea generală a acționarilor trebuia să aprobe repartizarea profitului în termen de cel mult 5 luni de la încheierea exercițiului financiar și să fixeze termenul de plată care nu putea fi mai mare de 6 luni.

Într-o a doua opinie exprimată prin decizia civilă nr. 5549 din data de 13.11.2017 pronunțată de Curtea de Apel București, în dosarul nr. 1915/98/2016, s-a susținut că neaprobarea bilanțului contabil și nerepartizarea profitului pe anul 2015 nu sunt cauze ce pot justifica neplata către reclamant a drepturilor prevăzute de art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017 în condițiile în care sunt aspecte ce depind exclusiv de voința acționarilor care pot amâna oricât această decizie, iar în speță este vorba de o plată către un salariat, nu către acționari. În plus, a fost aprobată și repartizarea profitului net pe anul 2015 prin hotărârea Adunării Generale Ordinare a Acționarilor Societății (...) din 24.10.2017 astfel încât nu mai subzistă apărările pârâtei sub acest aspect. S-a mai notat și faptul că nici după această dată societatea nu a achitat voluntar intimatului-reclamant suma convenită potrivit art. 71 alin. (2) lit. a)

din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017. Cât despre apărarea apelantei-pârâte că în contractul colectiv de muncă nu se prevede un termen la care se va efectua repartizarea, Curtea de apel a reținut dispozițiile art. 1397 alin. (1) din Codul civil potrivit cărora „obligația simplă nu este afectată de termen sau condiție și poate fi executată imediat, din proprie inițiativă sau la cererea creditorului”, ceea ce face ca obligația să fie scadentă la data încheierii anului fiscal, care, potrivit art. 16 din Legea nr. 571/2003 aplicabilă în cauză, este anul calendaristic.

Soluția definitivă pronunțată în cauză a fost aceea de respingere a excepției prematurității acțiunii și de admitere a cererii de chemare în judecată, cu obligarea angajatorului pârât să plătească salariatului reclamant suma brută ce reprezintă cota-parte din profitul net al societății aferent anului 2015.

Într-o a treia opinie exprimată prin decizia civilă nr. 5406 din data de 03.12.2018 pronunțată de Curtea de Apel București, în dosarul nr. 2190/98/2017, s-a arătat că în cauză este aplicabil termenul de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, deoarece pretențiile deduse judecății se încadrează în noțiunea de drepturi salariale, conform art. 160 din Codul muncii, republicat. Faptul că izvorăsc din contractul colectiv de muncă nu le schimbă natura juridică, fiind reglementate chiar în capitolul referitor la salarizarea personalului. De altfel, art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, nu distinge între drepturile supuse prescripției de 3 ani, folosind sintagma generală de „drepturi salariale”, ceea ce presupune interpretarea acestei norme în mod sistematic și în legătură cu alte norme și cu noțiunea de salariu. Prin urmare, prescripția de 6 luni prevăzută de art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, este incidentă în alte situații în care este vorba de drepturi convenite prin contractul colectiv de muncă și care nu pot fi încadrate în alte ipoteze expres reglementate de această normă. Curtea de apel a mai arătat că obligația este scadentă de la data încheierii anului fiscal care este, conform Codului fiscal, anul calendaristic. Prin urmare, excepția prescripției dreptului la acțiune ridicată de societatea angajatoare a fost corect respinsă de prima instanță, care a apreciat că momentul de început al termenului nu poate fi considerat data de 18.05.2016, data aprobării bilanțului contabil, în condițiile în care nu s-a aprobat și distribuirea cotei de 10% din profit către salariați. Pe fondul cauzei, acțiunea fost admisă.

Într-o a patra opinie exprimată prin decizia civilă nr. 5609 din data de 10.12.2018 pronunțată de Curtea de Apel București, în dosarul nr. 327/98/2018, s-a arătat că dreptul pretins la cota-parte din profitul net al societății pentru anul 2015 este un drept suplimentar al salariatului care nu face parte dintre elementele constitutive ale salariului, fiind greșită aprecierea primei instanțe că este aplicabil termenul de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, iar nu cel de 6 luni prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. e) din cod.

Prin art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017 s-a prevăzut că salariații beneficiază de venituri constând în cota-parte de 10% din profitul net, proporțional cu salariul de bază. Acestea nu sunt însă drepturi de natură salarială, ci alte drepturi bănești și facilități recunoscute salariaților de către angajator. Art. 160 din Codul muncii, republicat, prevede care sunt componentele salariului, anume salariul de bază, indemnizațiile, sporurile, precum și alte adaosuri. Or, cota de participare la profit nu este un adaos la salariu și nu este inclusă în acesta, dovadă că se plătește anual și doar în anumite condiții (societatea să fi realizat profit, angajatul să fi lucrat în societate cel puțin 3 luni în anul respectiv, să nu fi fost sancționat disciplinar). Ne fiind drepturi de natură salarială, dreptul la acțiune nu este supus termenului de prescripție de 3 ani, ci termenului de 6 luni. Cum bilanțul pe anul 2015 a fost aprobat la data de 18.05.2016, iar de la această dată și până la data înregistrării acțiunii au trecut mai mult de 6 luni, dreptul la acțiune este prescris.

Soluția definitivă pronunțată în cauză a fost aceea de respingere a cererii ca fiind prescris dreptul la acțiune al salariatului reclamant.

Se impune a fi amintit faptul că spre această soluție de respingere ca fiind prescris dreptul la acțiune al salariatului pentru obligarea angajatorului (...) să plătească cota-parte de 10% din profitul net aferent anului 2015, în temeiul art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, converge și jurisprudența Curții de Apel Timișoara în cauze similare. Cu titlu de exemplu, în decizia civilă nr. 1017 din data de 26.09.2018 pronunțată de Curtea de Apel Timișoara, în dosarul nr. 8095/30/2017, s-a constatat că dreptul pretins nu se include în categoria drepturilor salariale, susceptibile a fi valorificate în termenul de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, ci în categoria bonificațiilor care se acordă suplimentar salariului, astfel că sunt supuse termenului de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat. Termenul de prescripție curge de la data de 18.05.2016, data la care adunarea generală a acționarilor societății a aprobat bilanțul pe anul 2015.

Într-o a cincea opinie exprimată prin decizia civilă nr. 1067 din data de 22.02.2019 pronunțată de Curtea de Apel București, în dosarul nr. 532/98/2018, s-a respins cererea salariatului reclamant de obligare a angajatorului pârât să-i plătească cota-parte din 10% din profitul net aferent anului 2015 ca fiind prematur formulată.

S-a apreciat că nașterea (actualitatea) dreptului pretins nu s-a produs până ce adunarea generală, în virtutea atribuțiilor care-i revin potrivit art. 111 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 31/1990, nu a fixat dividendul și încuviințat repartizarea profitului. Odată consfințită această stare de fapt, cererea apare ca prematur formulată, pentru neîmplinirea unei condiții care ține de însăși nașterea dreptului, fapt incompatibil cu prescrierea lui, și care face de prisos cercetarea pe fond.

S-a considerat că art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017 nu este de natură să nască un drept direct și nemijlocit în patrimoniul salariaților, pentru că prerogativele aprobării bilanțului și distribuirii profitului țin esențialmente de domeniul formării voinței societății prin intermediul adunării generale a acționarilor. Această clauză contractuală este o prescripție care antamează obligațiile organului deliberativ investit cu repartizarea profitului, dar nu-i surclasează atribuțiile pentru ca instanța de dreptul muncii să plaseze nemediat 10% din profitul societății către salariați, independent de faptul că acesta nu a fost distribuit. Desigur că asupra culpei adunării generale de a nu fi repartizat profitul într-un termen rezonabil se poate discuta, dar nu într-o acțiune care nu se îndreaptă împotriva hotărârii adunării generale ori a omisiunii acesteia, ci are ca obiect pretenții izvorâte pentru salariat din relația de muncă.

În opinia instanței de apel de sesizare, cererea intimatului-reclamant (...) nu este susceptibilă de a fi analizată pe fond dacă s-ar reține că dreptul la acțiunea în plata unei cote-părți din profitul societății angajatoare pe anul 2015 este prescris după împlinirea unui termen de 6 luni care curge de la data la care adunarea generală a acționarilor putea și avea obligația să aprobe situațiile financiare și să repartizeze profitul în dividende.

Normele de drept ce se impun a fi interpretate sunt:

- Art. 71 din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, denumit „Alte drepturi bănești și facilități”, prevede la alin. (2): „Alte venituri sunt: a) cota-parte din profit ce se repartizează salariaților, care este de 10% din profitul net, și se repartizează proporțional cu salariul de bază. Profitul se acordă și salariaților care au plecat din unitate, care nu mai au calitatea de salariat la data plății efective, dar care au lucrat în societate cel puțin 3 luni în anul pentru care se acordă profitul”.

- Art. 111 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „În afară de dezbaterile altor probleme înscrise la ordinea de zi, adunarea generală este obligată: a) să discute, să aprobe sau să modifice situațiile financiare anuale, pe baza rapoartelor prezentate de consiliul de administrație, respectiv de directorat și de consiliul de supraveghere, de cenzori sau, după caz, de auditorul financiar, și să fixeze dividendul”.

- Art. 117² din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare: „(1) Situațiile financiare anuale, raportul anual al consiliului de administrație, respectiv raportul directoratului și cel al consiliului de supraveghere, precum și propunerea cu privire la distribuirea de dividende se pun la dispoziția acționarilor la sediul societății, de la data convocării adunării generale”.

- Art. 268 din Codul muncii, republicat: „ (1) Cererile în vederea soluționării unui conflict de muncă pot fi formulate: (...) c) în termen de 3 ani de la data nașterii dreptului la acțiune, în situația în care obiectul conflictului individual de muncă constă în plata unor drepturi salariale neacordate sau a unor despăgubiri către salariat, precum și în cazul răspunderii patrimoniale a salariaților față de angajator; (...) e) în termen de 6 luni de la data nașterii dreptului la acțiune, în cazul neexecutării contractului colectiv de muncă ori a unor clauze ale acestuia”.

Dreptul salariaților la o cotă-parte din profitul societății angajatoare, prevăzut în contractul colectiv de muncă, are genul proxim în dividendele care se distribuie acționarilor din profit proporțional cu cota fiecăruia de participare la capitalul social, iar nu în salariul care se plătește fiecărui salariat drept contraprestație a muncii depuse în baza contractului individual de muncă.

Un argument în acest sens este chiar formularea din art. 71 alin. (2) lit. a) din contractul colectiv de muncă, partenerii sociali folosind termeni precum „cota-parte din profit” și „se repartizează”, termeni pe care i-a folosit și legiuitorul în art. 67 din Legea nr. 31/1990, republicată, atunci când a definit dividendul ca fiind „cota-parte din profit ce se plătește fiecărui asociat”.

Alte argumente care apropie acest „alt venit” al salariaților de categoria generală a profitului din care se repartizează dividende acționarilor, îndepărtându-l de categoria generală a salariului, derivă din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 160 cu art. 17 alin. (3) lit. k) și art. 41 alin. (3) lit. e) din Codul muncii, republicat. Astfel, salariul cu toate componentele sale (salariul de bază, indemnizațiile, sporurile, alte adaosuri) trebuie să respecte condițiile legale impuse acestei clauze esențiale din contractul individual de muncă, în sensul că trebuie să fie determinat, cuantificat în sumă exactă, sau determinabil în cazul sporurilor în procent din salariul de bază, încă de la data încheierii contractului, deci cunoscut anterior prestării muncii de către salariat. Din contră, profitul firmei nu poate fi cunoscut anticipat prestării muncii, chiar existența profitului este incertă până la încheierea exercițiului financiar și aprobarea situației financiare anuale, iar acest caracter incert și nedeterminabil anterior prestării muncii de către salariat nu ar permite considerarea lui ca drept salarial, în limitele cotei-părți ce a făcut obiectul negocierii colective dintre patronat și sindicat prin contractul colectiv de muncă.

Ca natură juridică, dreptul salariaților la o cotă-parte din profitul societății angajatoare, prevăzut în contractul colectiv de muncă, trebuie considerat un beneficiu extrasalarial care se realizează în condiții similare celor în care acționarii obțin dividende din profitul firmei. Pentru o astfel de calificare a dreptului în discuție este relevant și faptul că Legea nr. 31/1990, în forma inițială, prevedea în art. 131 că „fondatorii, administratorii și personalul societății vor participa la beneficii, dacă aceasta este prevăzut în contractul de societate sau statut ori, în lipsa unor asemenea prevederi, a fost aprobat de adunarea generală extraordinară”. Deși textul de lege care permitea societății să cedeze salariaților o parte din beneficii (profit) prin voința organului de conducere a fost abrogat prin Legea nr. 161/2003, o prevedere similară producea efecte pentru o categorie limitată de salariați. Astfel, în O.G. nr. 64/2001 privind repartizarea profitului la societățile naționale, companiile naționale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum și la regiile autonome se prevedea la art. 1 faptul că, începând cu exercițiul financiar al anului 2001, profitul contabil rămas după deducerea impozitului pe profit se repartizează pe următoarele destinații: rezerve legale; până la 10% pentru participarea

salariaților la profit (ulterior, plafonată la cel mult nivelul unui salariu de bază mediu lunar realizat la nivelul agentului economic); minimum 50% vărsăminte la bugetul de stat sau local, în cazul regiilor autonome, ori dividende, în cazul societăților naționale, companiilor naționale și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat etc.

În cazul societăților cu capital privat, cum este apelanta-pârâtă (...), nu există o prevedere legală care să permită sau să oblige angajatorul la plata către salariați a unei cote-părți din profit, corespunzătoare salariului lor de bază, însă poate fi negociată o clauză în contractul colectiv de muncă care să conțină un astfel de drept al salariaților corelativ obligației angajatorului de plată. În măsura în care contractul colectiv de muncă cuprinde o clauză referitoare la dreptul salariaților la cota-parte de 10% din profitul net al firmei, cum este art. 71 alin. (2) lit. a) din Contractul colectiv de muncă pe anii 2015-2017, se pune problema determinării datei la care se naște dreptul la acțiune al beneficiarilor, iar această dată nu poate fi sfârșitul anului fiscal, la 31 decembrie, câtă vreme la acea dată nu se cunoaște, în mod obiectiv, rezultatul exercițiului financiar. Aceste date din situațiile financiare ale firmei sunt disponibile pentru acționari, conform art. 117² din Legea nr. 31/1990, republicată, numai de la data convocării adunării generale la care se va discuta și aproba situațiile financiare anuale, în virtutea dreptului conferit de art. 111 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 31/1990, republicată. Așadar, de la momentul convocării adunării generale ordinare a acționarilor aceștia au dreptul de a fi informați referitor la propunerea de distribuire de dividende, în contextul mai larg al informării asupra situației financiare anuale a firmei, inclusiv asupra obligațiilor care au ca efect diminuarea profitului net, cum este obligația asumată față de salariați prin contractul colectiv de muncă. Prin urmare, până la momentul la care adunarea generală decide cu privire la acordarea dividendelor din profit, acționarii au o simplă vocație pentru a beneficia de distribuirea profitului societății sub formă de dividende, ceea ce înseamnă că nici alți beneficiari ai unei părți din profit nu pot avea un drept determinat, ci tot o vocație.

În atare situație, anterior adunării generale a acționarilor la care se aprobă situațiile financiare anuale, salariații nu pot pretinde plata cotei-părți din profit nici angajatorului și nici instanței de judecată care nu ar putea dispune prin hotărâre judecătorească realizarea dreptului prevăzut prin contractul colectiv de muncă, lipsind tocmai condiția realizării profitului în anul financiar încheiat. Instanța de judecată nu poate suplini lipsa hotărârii adunării generale, acesta având competență exclusivă și nelimitată de a hotărî aprobarea situațiilor financiare și distribuirea profitului sub forma dividendelor către asociați, implicit și cota-parte din profitul net convenită a fi repartizată salariaților care au contribuit prin munca lor la realizarea rezultatului financiar pozitiv al firmei.

În ceea ce privește data la care se naște dreptul la acțiune al salariaților, considerăm aplicabile dispozițiile art. 111 alin. (1) din Legea nr. 31/1990, republicată, potrivit cărora adunarea generală ordinară se întrunește cel puțin o dată pe an, în cel mult 5 luni de la încheierea exercițiului financiar, coroborat cu art. 67 alin. (2) din aceeași lege, potrivit cărora dividendele se plătesc asociaților în termenul stabilit de adunarea generală a asociaților, dar nu mai târziu de 6 luni de la data aprobării situației financiare anuale aferente exercițiului financiar încheiat.

Aplicând normele de drept amintite la situația de fapt a cauzei rezultă că Adunarea Generală a Acționarilor societății (...) trebuia să aprobe situațiile financiare ale anului 2015 și să fixeze dividendele cel târziu la data de 31.05.2016, putând stabili termen de plată a acestora către acționari cel târziu la data de 30.11.2016.

Prin hotărârea Adunării Generale Ordinare a Acționarilor Societății (...) nr. (...)/18.05.2016 au fost aprobate situațiile financiare ale firmei pentru anul 2015, însă nu a fost și distribuit profitul prin plata dividendelor către acționari, deși din contul de profit și pierdere rezulta un profit net de 27.115.298 lei. Din contră, s-a hotărât că „repartizarea profitului net pentru 2015 se va face la o dată ulterioară”. O nouă hotărâre a adunării generale a acționarilor firmei în care s-a discutat despre profitul anului 2015 a fost cea cu nr. (...)/24.10.2017, la pct. 3

fiind consemnat: „aprobarea distribuirii și plății de dividende din profitul nerepartizat al societății aferent anilor 2015 și 2016. Dividendele vor fi distribuite și plătite proporțional cu deținerile fiecărui acționar, cu următoarea condiție: Numai după obținerea acordului prealabil scris al Raiffeisen Bank S.A.” În concluziile sale, apelanta-pârâtă a insistat asupra faptului că această hotărâre din 24.10.2017 nu reprezintă voința acționarilor de repartizare a profitului net, ci doar de plată a dividendelor către acționari, sub condiția acordului băncii, acord care nu a fost obținut.

Pentru salariați, aflați în poziția unor terți față de adunarea generală a acționarilor, hotărârea adoptată în temeiul art. 111 din Legea nr. 31/1990, republicată, poate fi cunoscută numai după ce aceasta este făcută publică, prin menționarea ei în registrul comerțului, în cazul de față la data de 19.05.2016. Așadar, de la data de 19.05.2016 salariații puteau cunoaște situația financiară a firmei aprobată pentru anul 2015, dar și faptul că adunarea generală a acționarilor nu a aprobat distribuirea profitului în dividende și, deci, nici plata cotei-părți de 10% din profitul net către salariați.

O atare situație juridică pune problema modului de realizare a dreptului salariaților care, extrasalarial fiind, este supus prescripției de 6 luni conform art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, însă data nașterii dreptului la acțiune nu poate fi considerată o eventuală dată viitoare la care adunarea generală a acționarilor ar aproba distribuirea profitului pentru că o astfel de situație echivalează cu recunoașterea unei obligații pur potestative în favoarea angajatorului, debitor al obligației de plată asumată contractual față de salariați.

În plus, se poate considera că adunarea generală a acționarilor, aprobând bilanțul și contul de profit și pierderi pentru anul 2015, și-a asumat obligația de a îndeplini actele asumate de administratori, inclusiv obligațiile convenite prin contractul colectiv de muncă. În cazul de față, contractul colectiv de muncă a fost negociat, din partea patronatului, de către administratorul unic al firmei care ocupă și funcția de director general, iar acest contract trebuie executat pentru că art. 41 alin. (5) din Constituție garantează caracterul său obligatoriu, având forța legii după cum prevede art. 229 din Codul muncii, republicat.

În consecință, s-ar impune a se reține că dreptul salariatului la acțiune în justiție este actual după data la care a fost făcută publică hotărârea adunării generale a acționarilor de aprobare a situațiilor financiare ale firmei aferente anului 2015, fără a fi hotărâtă și distribuirea profitului, respectiv că dreptul la acțiunea în pretenții se prescrie în termen de 6 luni de la această dată.

Soluțiile diferite oferite de instanțele specializate în soluționarea conflictelor de muncă problemelor de drept ridicate de litigiile similare inițiate de salariați împotriva angajatorului se impun a fi soluționate în procedura hotărârii prelabile tocmai pentru a asigura caracterul unitar al practicii judiciare în materie. Pentru aceste motive,

DISPUNE:

În baza art. 519 din Codul de procedură civilă, sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție cu cererea de pronunțare a unei hotărâri prelabile asupra următoarelor probleme de drept:

1. Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 111 alin. (2) lit. a) coroborat cu art. 117² din Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dreptul adunării generale ordinare a acționarilor unei societăți pe acțiuni de a aproba situațiile financiare anuale și de a distribui profitul sub formă de dividende include și partea din profitul net al societății asupra căreia patronatul a convenit cu sindicatul reprezentativ, prin contractul colectiv de muncă, a fi împărțit salariaților proporțional cu salariul de bază.

2. În caz afirmativ, dacă hotărârea adunării generale a acționarilor de distribuire a profitului are ca efect juridic nașterea dreptului la acțiune al salariaților în termenul de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, republicat, sau în termenul de prescripție de 6 luni prevăzut de art. 268 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Suspendă judecata apelului declarat de apelanta-pârâtă (...) înregistrată la registrul comerțului sub nr. (...), CF (...), cu sediul în (...), căsuța poștală nr. (...), împotriva sentinței civile nr. (...) din data de 10.10.2018 pronunțată de Tribunalul Ialomița – Secția civilă, în dosarul nr. (...), în contradictoriu cu intimatul-reclamant (...), CNP (...), cu domiciliul în (...), până la pronunțarea hotărârii prealabile.

Pronunțată în ședință publică, azi, 24.06.2019.

Președinte,
(....)

Judecător,
(....)

Grefier,
(.....)

Red./tehn. (....)